

Neonatologie Nazorgpoli; een evaluatie van samenwerking tussen de preventieve en curatieve zorg

Merle Kuiper*, Monique L’Hoir**, Judith Heinrich***, Marjolein van der Laan****, Noortje van den Ingh ****, Erica Stam*****, Monique Jacobs*****

* Student Wageningen Universiteit, Gezondheid en Maatschappij

**Gezondheidsbevorderaar GGD Noord- en Oost-Gelderland, onderzoeker Universiteit Wageningen

*** Onderzoeker (epidemioloog), Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD Noord- en Oost-Gelderland, (inmiddels werkzaam bij GGD IJsselland)

**** Stafarts GGD Noord- en Oost-Gelderland, Warnsveld

***** Stafarts, Yunio, Varsseveld

***** Kinderarts, Slingelandziekenhuis, Doetinchem

Correspondentie:

Dr. M.P. L’Hoir

GGDNOG

Rijksstraatweg 65

7231 AC Warnsveld

m.lhoir@ggdnog.nl

Samenvatting

In VROEG schreef Jan de Graaf in 2017: Terugkijkend vindt Sander (ouder van een prematuur geboren kindje) met name dat de overgang van ziekenhuis naar thuis veel te weinig is begeleid. “De nazorg moet al starten op het moment dat het kind is geboren. Als ouder van een prematuur kindje worstel je voortdurend met allerlei zorgvragen.”

In 2014 heeft het Slingelandziekenhuis samen met Jeugdgezondheidszorg van Yunio de Neonatologie Nazorgpoli opgezet voor kinderen die te vroeg geboren zijn, een laag geboortegewicht of zuurstof tekort hadden bij geboorte. Dit artikel beschrijft de evaluatie van deze bijzonder poli.

Door gezamenlijk een tweewekelijkse poli te organiseren, wordt meer zorg op maat geboden en preventieve en curatieve zorg geïntegreerd. Deze Neonatologie Nazorgpoli beoogt met haar zorg aan te sluiten op de behoefte van ouders en kinderen. De neonatologen, kinderartsen en verpleegkundigen uit het ziekenhuis en jeugdartsen en -verpleegkundigen uit de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) werken vanaf het prille begin nauw samen in de polikliniek.

De tevredenheid van ouders met de Neonatologie Nazorgpoli is in 2015 en 2016 geëvalueerd aan de hand van vragenlijstonderzoek. In 2019 is kwalitatief onderzoek vanuit het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid, wat een initiatief is van de Academische werkplaats van de GGD Noord- en Oost-Gelderland en de Wageningen Universiteit, opgezet om na te gaan hoe ouders en professionals terugkijken op de zorg geboden vanuit de Neonatologie Nazorgpoli en de overgang naar de jeugdgezondheid van de GGD ervaren.

Van de 46 bij het vragenlijstonderzoek betrokken ouders is 96,6% positief over de Neonatologie Nazorgpoli. Er is op een punt een significante verbetering door ouders aangegeven van 2015 naar 2016 en dat is dat meer ouders het duidelijk vinden bij wie zij met welke vragen terecht kunnen. Op basis van het onderzoek heeft het ziekenhuis aanpassingen gemaakt; de ouders kunnen gebruikmaken van de poli op twee dagdelen in plaats van een dagdeel. Er is een wens voor één elektronisch patiëntendossier, kortere wachttijden, en grotere ruimtes voor de Neonatologie Nazorgpoli. Uit de interviews blijkt ook een grote tevredenheid bij de ouders over de geboden begeleiding en de professionals waarderen de samenwerking tussen de preventieve en curatieve zorg.

Introductie

Elk jaar worden rond de 170 duizend kinderen geboren in Nederland (CBS, 2019). Hiervan werden 11.530 (7,0%) levend- en doodgeboren baby's te vroeg geboren (vóór 37 weken zwangerschapsduur). Van hen werden er 755 (0,5% van alle baby's) extreem vroeg geboren (vóór 26 weken zwangerschap). Uitsluitend baby's geboren na een zwangerschapsduur van 22 weken of meer zijn meegeteld (Perined, 2019).

In Nederland zijn verschillende studies gedaan naar de gevolgen van vroeggeboorte: Het landelijk 'Project On Preterm and Small for gestational age infants' ofwel POPS cohort uit 1983, het Leidse Follow-up project van prematuren ofwel LFUPP cohort uit 1996 en 1997, en het Pinkeltje onderzoek uit 2002 en 2003 en onderzoek van Twilhaar naar de ontwikkeling van de intelligentie bij extreem/zeer vroeg geboren baby's in de periode van 1990 – 2008. Twilhaar (2019) vond een verschil in IQ tussen te vroeg geboren kinderen en op tijd geboren kinderen en dit verschil nam niet af van 1990 tot 2008. In 2013 is de JGZ-richtlijn Vroeggeboorte en/of Small for Gestational Age (SGA) geboren kinderen uitgekomen, waarin kennis over de doelgroep is gebundeld.

Prematuriteit hangt samen met een verhoogde kans op lichamelijke ontwikkelingsproblemen van het kind, zoals groeiachterstand, visuele en/of gehoorbepkeringen, luchtwegproblemen, eetproblemen en een minder goede weerstand. Hyperactiviteit, emotionele en aandachtsproblemen komen ook vaker voor bij prematuur geboren kinderen dan bij de voldragen kinderen (De Laat e.a., 2016), net als problemen op het gebied van communicatie en psychosociaal functioneren (Kerstjens e.a., 2011). Tenslotte is aangetoond dat de ouder-kind interactie en omgang met de (sociale) omgeving in families waarin een kind prematuur geboren is een uitdaging kan zijn (Van der Pal e.a., 2012). Goede zorg vanaf de geboorte aan ouders van prematuur geboren baby's, die kwetsbaarder zijn dan andere kinderen, is daarom noodzakelijk.

Kinderen die vroeggeboren en/of te klein voor de zwangerschapsduur zijn - vanaf nu genoemd: vroeggeboren baby's -, worden behandeld op de afdeling Neonatologie van het ziekenhuis. Op deze afdeling wordt gestreefd naar een optimale verzorging en begeleiding van kind en ouders, zowel in de kliniek als na ontslag uit het ziekenhuis.

Om deze zorg zo goed mogelijk te laten verlopen is in het Slingelandziekenhuis de 'Neonatologie Nazorgpoli' opgezet, waarin de afdeling Neonatologie intensief samengewerkt met Yunio Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Dit is een bijzondere samenwerking want niet in elk ziekenhuis wordt zorg van dezelfde intensiteit en duur beschikbaar gesteld vanaf de geboorte en na ontslag uit het ziekenhuis van het prematuur geboren kind. Weisglas-Kuperus toonde in 2000 al aan dat interventieprogramma's voor prematuur geboren en hun ouders erg belangrijk zijn na ontslag uit het ziekenhuis. Dit zou onnodige stress voor zowel het kind als de ouders kunnen voorkomen (Weisglas-Kuperus, 2000).

Het doel van de gezamenlijke poli is een betere samenwerking tussen de eerste- (JGZ) en tweedelijns (kindergeneeskunde) zorg rondom risicovolle pasgeborene door:

- Uniforme begeleiding en advisering
- Tijdige signalering van problemen en doorverwijzing
- Preventie van (secundaire) gezondheids- en ontwikkelingschade
- Tijdig inzetten van gepaste interventies
- Het realiseren van een optimale overgang van de jeugdgezondheidszorg van Yunio naar de GGD als de kinderen 4 jaar oud zijn.

De Neonatologie Nazorgpoli is georganiseerd op de polikliniek Kindergeneeskunde in het Slingeland Ziekenhuis. Primair is de poli bedoeld voor de periode dat deze kwetsbare kinderen gebruik maken van het consultatiebureau (0-4 jaar). De poli bestaat uit een vast team van twee kinderartsen, twee jeugdartsen en twee jeugdverpleegkundigen. Daarnaast ondersteunen neonatologie verpleegkundigen en doktersassistenten het team. Ouders en kinderen die gebruik maken van deze nieuwe poli bezoeken afwisselend de kinderarts of de jeugdarts van Yunio. Beide artsen volgen de groei en ontwikkeling van het kind en beide artsen doen lichamelijk onderzoek. De kinderarts is meer klinisch georiënteerd, de jeugdarts heeft een focus op het preventieve aspect. Aansluitend aan de afspraak met de kinderarts volgt een afspraak met de jeugdverpleegkundige die met een brede sociaal- en gezondheidskundige blik het kind en de gezinssituatie bekijkt en waar nodig adviseert. De jeugdverpleegkundige is voor ouders tevens het eerste aanspreekpunt van de Neonatologie Nazorgpoli. De jeugdverpleegkundige komt in ieder geval aan het begin van het traject bij de ouders thuis en is tussen afspraken door voor ouders telefonisch bereikbaar. Indien gewenst kan de jeugdverpleegkundige ook tussendoor huisbezoeken afleggen. De jeugdverpleegkundige vervult een spilfunctie. Zij heeft contact met alle hulpverleners die betrokken zijn en verschaft ouders overzicht wie, wat, wanneer doet. De jeugdverpleegkundige zorgt voor evaluatiemomenten en het eventueel stopzetten van eerder geboden extra hulpverlening.

Aan het eind van ieder spreekuur, worden alle kinderen met het gehele team van de Neonatologie Nazorgpoli besproken in een multidisciplinair overleg (MDO). Eventuele adviezen uit dit overleg worden aan de ouders teruggekoppeld.

Ouders maken na voorlichting zelf de keuze of zij het consultatiebureau in hun woonplaats bezoeken en aanvullend voor controles naar de kinderarts in het ziekenhuis gaan of dat zij gebruik maken van deze speciale Neonatologie Nazorgpoli. Ouders die gebruik maken van de Neonatologie Nazorgpoli ontvangen een enquête om oudertevredenheid in kaart te brengen.

Zowel nationaal als internationaal wordt onderzoek naar tevredenheid van ouders gedaan, vaak vanaf het moment van geboorte tot het verlaten van het ziekenhuis (Conner & Nelson, 1999). Laat e.a. (2016) houden in Nederland een pleidooi voor onderzoek naar de zorg na ontslag uit het ziekenhuis.

Werkwijze Neonatologie Nazorgpoli

Voor ontslag

De kinderarts bespreekt de mogelijkheid tot deelname aan de Neonatologie Nazorgpoli met de ouders van het prematuur geboren kind gedurende de opnameperiode op de neonatologie afdeling. De kinderarts verwijst de ouders door naar informatie over de Nazorgpoli op de website. Voor ontslag maken de ouders kennis met de jeugdverpleegkundige die betrokken is bij de Neonatologie Nazorgpoli.

Tijdens het ontslag

Tijdens het ontslag draagt de neonatologie verpleegkundige waar mogelijk, de gegevens van het prematuur geboren kind over aan de jeugdverpleegkundige, in het bijzijn van de ouders. Ouders krijgen de folder "Neonatologie Nazorgpolikliniek" mee naar huis. In deze folder is een schema te vinden waarin ouders kunnen zien met wie zij contact op kunnen nemen bij vragen na ontslag uit het ziekenhuis. Binnen een week brengt de jeugdverpleegkundige een huisbezoek aan kind en ouders. Na maximaal een week wordt er een belafsprak gemaakt door de neonatologieverpleegkundige van de nazorgpoli met de ouders.

Na ontslag

Bij ontslag noteert de kinderarts in het groeiboek het type voeding en de afgesproken hoeveelheden en bespreekt eventuele bijzonderheden hierover met de jeugdverpleegkundige voordat het volgende gesprek plaatsvindt. De jeugd- en neonatologieverpleegkundigen voeren samen het gesprek volgend op de eerste afspraak bij de kinderarts. De afspraken daaropvolgend voert de jeugdverpleegkundige. De jeugdverpleegkundige bespreekt hierbij voedingsproblemen, bijvoeding, gedragsproblemen, slaapproblemen en andere verzorgings- en opvoedkundige aspecten. Wanneer nodig worden andere hulpverleners ingezet, denk hierbij aan: lactatiekundige, diëtist, maatschappelijk werker, kinderpsycholoog, kinderfysiotherapeut en (pre)-logopedist. Indien gewenst kan de jeugdverpleegkundige een extra huisbezoek afspreken met de ouder(s). Na maximaal vier jaar zal het kind volledig overgedragen worden aan de jeugdarts van de GGD totdat het de leeftijd van maximaal 18 jaar bereikt heeft. (Zie bijlage 1 Neonatologie Nazorgpoli werkwijze).

Spreekuur

Spreekuren vinden bij start van de Neonatologie Nazorgpoli één keer per twee weken plaats. Tijdens deze dagen is de doktersassistente van de Neonatologie Nazorgpoli bereikbaar voor vragen van ouders en indien nodig zorgt ze dat de vraag terecht komt bij het juiste teamlid van de Neonatologie Nazorgpoli.

ONDERZOEK

De Neonatologie Nazorgpoli is, ongeveer een jaar na de opzet ervan, gestart met een evaluatie, om vroegtijdig verbeteringen te kunnen aanbrengen in de opzet en werkwijze van de poli. Vanuit het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid zijn op een later moment interviews gehouden met ouders en professionals die betrokken zijn bij de poli.

Vraagstellingen

De hoofd en deelvragen van het kwantitatieve onderzoek zijn:

'Wat is de tevredenheid van ouders van prematuur geboren kinderen over de Neonatologie Nazorgpoli van het Slingeland Ziekenhuis?'

- Hoe verloopt de samenwerking tussen het Slingeland Ziekenhuis en de JGZ (Yunio) binnen de Neonatologie Nazorgpoli?
- Hoe evalueren ouders van prematuren de ontvangen zorg?
- Is er een verbetering zichtbaar qua tevredenheid in 2016 ten opzichte 2015?

De vraagstelling van het kwalitatieve onderzoek is:

- Hoe ervaren ouders en professionals de poli en de overgang van Yunio naar de GGD als de kinderen 4 jaar oud zijn.

Vragenlijsten

Medio juli 2015 zijn door de medewerkers van de Nazorgpoli enquêtes opgesteld om de tevredenheid van ouders over de neonatologie poli te evalueren en vervolgens zijn eind oktober de eerste enquêtes meegegeven aan ouders van kinderen die de Neonatologie Nazorgpoli bezochten. De vragenlijst bevatte gesloten vragen waarbij aangegeven moest worden hoe tevreden de respondent was met bepaalde aspecten van de Neonatologie Nazorgpolikliniek, zoals telefonische bereikbaarheid van de polikliniek, planning voor afspraken, wachttijden en privacy. De respondent kon aankruisen of hij/zij 'zeer ontevreden, ontevreden, niet ontevreden niet tevreden, tevreden of zeer tevreden' was. Daarnaast bevatte de vragenlijst een aantal stellingen waarover de respondent zijn/haar mening kon geven, door 'zeer oneens, oneens, niet oneens - niet eens, eens of zeer eens' aan te kruisen. Tevens werd gevraagd: 'Welk rapportcijfer geeft u de Neonatologie Nazorgpoli in het algemeen, met antwoordmogelijkheden van een tot en met tien. Als laatste werd gevraagd of er verbeter- en/of aandachtspunten waren voor de neonatologie nazorgpoli. Tevens is bij iedere vraag ruimte opengelaten voor toelichting.

Respons

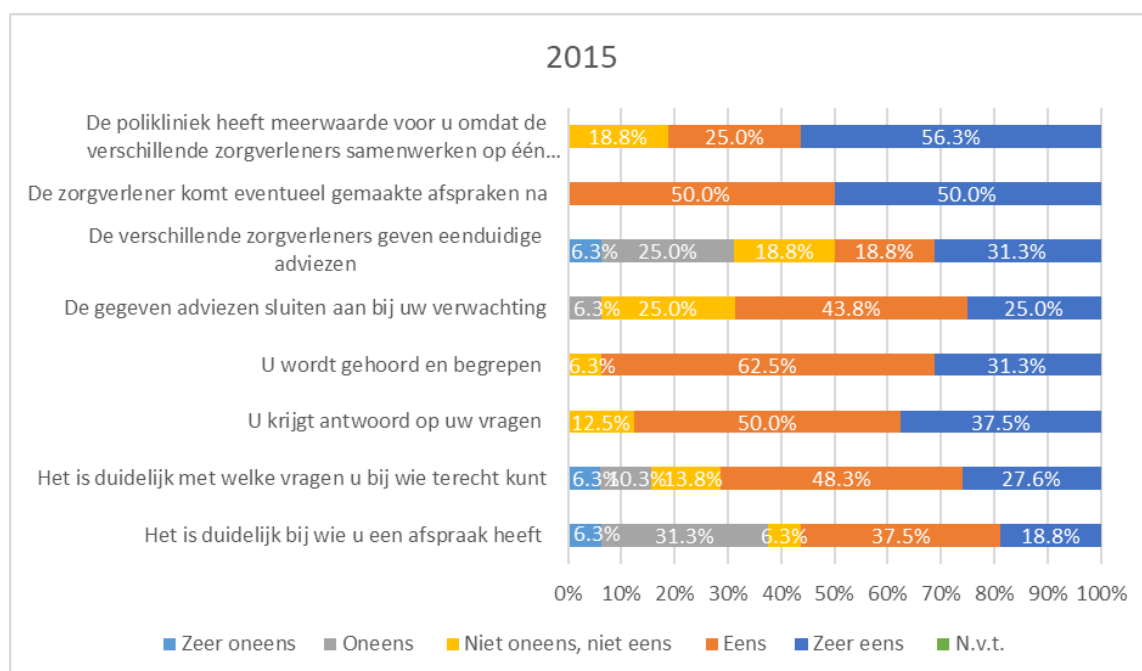
In totaal zijn er in 2015, vanaf oktober, 31 enquêtes meegegeven, waarvan er 17 ingevuld geretourneerd zijn. Van deze 17 ingevulde enquêtes was er één onvolledig ingevuld. In 2016 is opnieuw een oudertevredenheidsonderzoek uitgevoerd. In dit jaar zijn er 29 enquêtes ingevuld retour gestuurd van de 34 verstuurdde enquêtes.

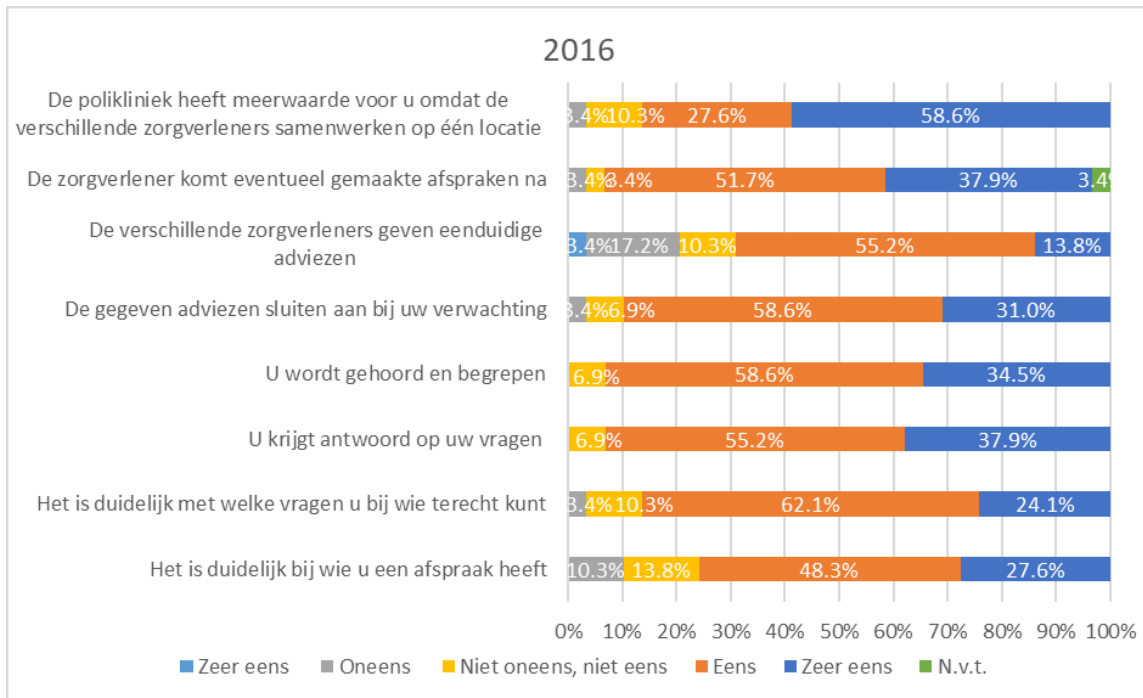
Statistiek

Om de verschillen in tevredenheid van de ouders in 2015 versus 2016 te berekenen aan de hand van acht stellingen is de Fisher-exact toets gebruikt. De antwoordcategorie oneens en niet eens/niet oneens zijn samengevoegd.

Resultaten

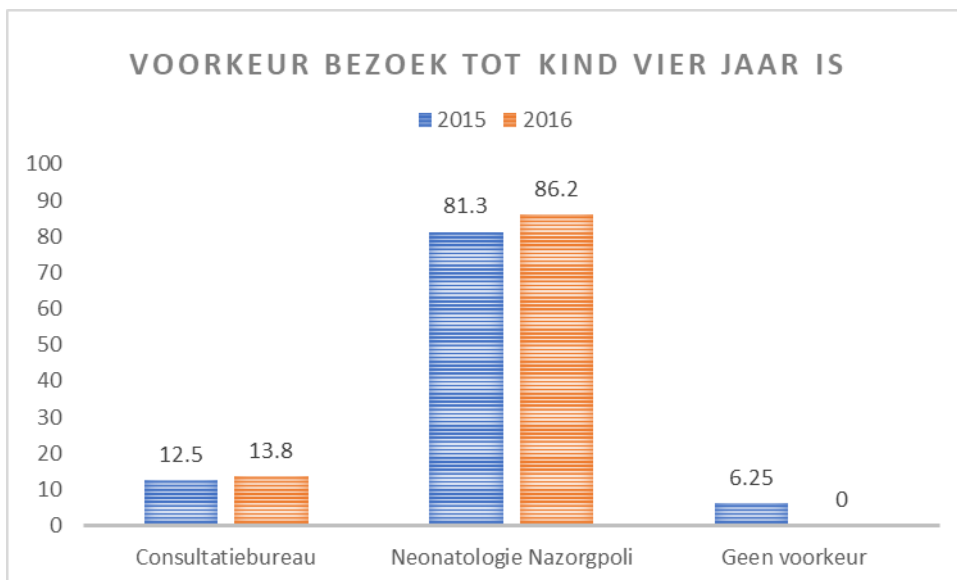
In figuur 1 en 2 zijn de meningen van de ouders over de acht stellingen weergegeven.

Er zijn geen significante verschillen gevonden in tevredenheid tussen 2016 en 2015 behalve op de stelling: 'Het is duidelijk bij wie u met welke vragen terecht kunt' ($p=0.035$). In 2016 vonden procentueel meer ouders die met hun kind de Neonatologie Nazorgpoli bezochten, het duidelijk bij wie zij met welke vragen terecht konden dan in 2015.

In figuur 2 wordt weergegeven of de respondenten voorkeur hebben voor het bezoeken van de Neonatologie Nazorgpoli of het consultatiebureau tot het kind vier jaar is.

Figuur 2 Voorkeur van ouders om met hun kind (tot 4 jaar) de nazorgpoli dan wel het consultatiebureau te bezoeken (2015, $n=15$; 2016 $n=29$).

In 2015 en 2016 geven de ouders de Neonatologie Nazorgpoli gemiddeld een 7.7 (gem.=7.65, $SD=1$,

max=10, min=6) en een 7.9 (gem.=7.93, SD=.75, max=10, min=6). Het ziekenhuisgemiddelde ligt op 8.3. In totaal was 96,6% van de respondenten tevreden met hun bezoek aan de polikliniek. Eén respondent had aangegeven niet tevreden te zijn.

Tabel 1

Tevredenheid (zeer tevreden en tevreden) van ouders over verschillende aspecten van de Neonatologie Nazorgpoli in 2015 en 2016

	2015		2016	
	N	(%)	N	(%)
Telefonische bereikbaarheid	16	(94.1)	27	(93.1)
Dagdeel	10	(58.8)	15	(51.7)
Wachttijd	12	(70.6)	17	(58.6)
Tijd per afspraak	16	(94.2)	27	(93.1)
Ruimtes van de polikliniek	12	(70.6)	18	(62.1)
Bejegening door zorgverleners	16	(94.2)	28	(96.4)
Bejegening van hun kind	16	(94.2)	29	(100)
Deskundigheid van de zorgverleners	16	(94.2)	27	(93.1)

De respondenten gaven aan dat de ruimtes, wachttijden en het feit dat er slechts één dagdeel was waarop ouders terecht konden bij de poli, verbetering behoefde. De respondenten deden de suggestie dat zij graag meerdere dag(del)en, dan alleen een specifieke ochtend, bij de polikliniek terecht zouden kunnen en willen ze één dossier waar iedere zorgverlener binnen de Neonatologie Nazorgpoli in kan werken, om eenduidige adviezen te bevorderen. Tenslotte vonden zij het wenselijk dat de fysiotherapie en logopedie zouden aansluiten bij de nazorgpoli.

Kwalitatief onderzoek (interviews) in 2018 en 2019

Voor de evaluatie zijn individuele interviews gehouden met 6 professionals van het Slingeland Ziekenhuis en Yunio. Daarnaast zijn individuele interviews gehouden met de 12 ouders die vanaf de eerste 6 maanden van de Neonatologie Nazorgpoli gebruik hebben gemaakt van dit aanbod. Professionals van de jeugdgezondheid GGD zijn als groep geïnterviewd.

Ervaringen van ouders

Vanaf najaar 2018 tot en met begin april 2019 zijn 12 ouders geïnterviewd die gebruik hebben gemaakt van de neonatologie nazorgpoli. Vanwege tweelingen zijn ervaringen met 15 kinderen meegenomen. In deze periode hebben de eerste kinderen die de Neonatologie Nazorgpoli bezochten de leeftijd van vier jaar bereikt. Vanaf deze leeftijd worden de kinderen overgedragen aan de Jeugdgezondheidszorg van de GGD Noord- en Oost-Gelderland.

Uit het kwalitatieve evaluatieonderzoek blijkt dat alle ouders (heel) positief terugkijken op de begeleiding die geboden is vanuit de Neonatologie Nazorgpoli. Veel ouders kijken, ondanks de zorgelijke omstandigheden, met een goed gevoel terug op een hectische en emotionele fase in hun leven. Ouders omschrijven de professionals van de poli onder andere als: betrokken, deskundig, vertrouwd, begripvol, behulpzaam, goed bereikbaar en persoonlijk. Ouders vinden het van grote meerwaarde dat alle afspraken op dezelfde plaats plaatsvonden. Ouders zijn het unaniem eens dat deze poli moet blijven bestaan en waarderen de poli gemiddeld met een 8,4 als rapportcijfer. Belangrijkste reden gegeven door de professionals: "De ouders die gebruik maken van deze poli hebben al veel zorgen, krijgen al zoveel op zich af, dan is het fijn dat er een klein en professioneel team is met korte lijnen. Dan hoef je je daar geen zorgen om te maken. Dat loopt zo makkelijk mogelijk. Dat geeft ouders rust."

Interviews met professionals

Zes professionals van de Neonatologie Nazorgpoli zijn geïnterviewd om hun ervaring met de poli in kaart te brengen. Jeugdartsen en de logopedist uit het jeugdgezondheidsteam van de GGD die betrokken zijn bij de nazorgpoli zijn eveneens geïnterviewd. Betrokken professionals zijn trots op wat ze samen hebben bereikt en het management dankbaar dat ze de ruimte en (financiële) mogelijkheden hebben gekregen om deze poli op te zetten. “Het voelt als een soort kindje en geeft veel voldoening.” “Het heeft mijn werk verrijkt!”

De samenwerking tussen eerste en tweede lijn is heel prettig; over en weer meer inzicht en respect gekregen in elkaars expertise en werkwijze. Intensievere samenwerking via de poli is ook de motor geweest voor samenwerking bij andere vraagstukken.

Verbeteringen

De Neonatologie Nazorgpoli heeft in 2017 aantal verbeteracties opgesteld, mede op basis van dit onderzoek. Deze zijn in 2018 ingevoerd of in voorbereiding:

- Uitbreiding van het aantal spreekuren. De spreekuren vinden vanaf januari 2018 op maandagochtend en woensdagochtend plaats.
- Invoering van een beoordelingsmoment van het kind door de fysiotherapeut en logopediste rondom de transitieperiode.

Discussie

Tevredenheid is gemeten aan de hand van zowel stellingen als vragen waarin geen moeilijke termen zijn gebruikt, wat heeft bijgedragen aan de begripsvaliditeit. Aangezien in 2016 niet bekend is hoeveel ouders in totaal de vragenlijst toegestuurd hebben gekregen, kan geen uitspraak gedaan worden over de representativiteit van het onderzoek. Verder zijn geen achtergrondfactoren meegenomen in dit onderzoek, waardoor selectiebias niet kan worden uitgesloten. Tenslotte is het is een relatief klein onderzoek, met slechts 46 respondenten. Niettemin zijn op basis van de bevindingen enkele aanpassingen aangebracht in de opzet en uitvoering van de Neonatologie Nazorgpoli, die de kwaliteit ten goede zullen komen.

Deze Neonatologie Nazorgpoli en de overgang van de gezinnen van Yunio naar de jeugdgezondheid van de GGD is nog in ontwikkeling en zal worden gemonitord. Zo zijn er op basis van de eerste ervaringen met ouders die over zijn gegaan naar de GGD verschillende suggesties gedaan. Eén daarvan is om een extra contactmoment in te voeren op 8-jarige leeftijd, aangezien de verwachting is dat eventuele problematiek dan meer zichtbaar is.

Conclusie

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat ouders zowel in 2015 als 2016 het meest tevreden waren over hoe zij en hun kind bejegend werden en over de deskundigheid van de zorgverleners van de Neonatologie Nazorgpoli. In 2016 werd ook de telefonische bereikbaarheid van de polikliniek erg positief beoordeeld. Het minst tevreden waren ouders in beide jaren over de ruimtes van de polikliniek en het dagdeel waarop zij hier terecht konden. Ouders vonden in zowel 2015 als 2016 dat de Neonatologie Nazorgpoli een meerwaarde heeft omdat alle zorgverleners samenwerken op een locatie.

Ouders beoordelen de Neonatologie Nazorgpoli zowel in 2015 als in 2016 in het algemeen positief; er is op een punt een significante verbetering door ouders aangegeven en dat is dat meer ouders aangaven dat het duidelijk is bij wie ze met welke vragen terecht konden.

De meeste ouders geven een voorkeur aan om de Neonatologie Nazorgpoli te bezoeken tot hun kind de leeftijd van vier jaar bereikt heeft, boven het bezoeken van het consultatiebureau.

Uit kwalitatief retrospectief onderzoek bij 12 ouders die een kind hebben dat intussen de leeftijd van 4 jaar heeft bereikt, blijkt dat zij de polikliniek nog steeds positief beoordelen en volgens alle ouders zou de Neonatologie Nazorgpoli moeten blijven bestaan. Sinds 2014 hebben ongeveer 150 ouders met hun prematuur geboren kinderen gebruik gemaakt van de Neonatologie nazorgpolikliniek. De jeugdverpleegkundigen van de Neonatologie Nazorgpoli hebben het initiatief genomen tot een landelijk overleg nazorgpoli prematuren en te licht geboren baby's.

Een goede samenwerking tussen de JGZ van Yunio, de GGD en het Slingelandziekenhuis is essentieel voor het voortbestaan van de Neonatologie Nazorgpoli. Verschillende disciplines zorgen voor een integraal beleid en 1e en 2e lijn voeren nu meer één beleid; dat heeft een positieve invloed op de begeleiding aan kind en ouders. De poli is ook op andere vlakken van meerwaarde: ouders hebben nu 'alles onder één dak' en professionals hebben veel geleerd van elkaars expertise en de poli heeft hun werk verrijkt.

Referenties

Centraal Bureau voor de statistiek, 2018. Geboorte; kerncijfers. Verkregen op 15-05-2019, Via <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37422ned/table?ts=1557927170918>

Conner, J.M., Nelson, E.C. (1999). Neonatal Intensive Care: Satisfaction Measured from a Parent's Perspective. *Pediatrics*, 103(1), 336-349.

De Laat, S.A.A., Essink-Bot, M.L., Van Wassenae-Leemhuis, A.G. & Vrijkotte, T.G.M. (2016). Prematuur geboren en lage sociaaleconomische status. Meer psychosociale problemen op 5- en 6-jarige leeftijd? *Ned Tijdschr Geneesk* 160: D34

Geldof, C. J. A., Dik, M., & De Vries, M. J. (2008). Prematuriteit en cerebraal visual impairment. *Tijdschrift voor Kindergeneeskunde*, 76(5), 234-237.

Graaf de J. (2017). Geen roze wolk. Ouders worden veel te weinig gekend in de zorg voor hun prematuur geboren kind. *VROEG*, jaargang 34, 10-11.

Kerstjens, J. M., de Winter, A. F., Bocca-Tjeertes, I. F., ten Vergert, E. M., Reijneveld, S. A., & Bos, A. F. (2011). Developmental delay in moderately preterm-born children at school entry. *The Journal of pediatrics*, 159(1), 92-98.

Perined. Perinatale zorg in Nederland anno 2018. Utrecht: Perined; 2019. GoogleScholar

Twilhaar, S. The Long Shadow of Very Preterm Birth: Towards an understanding of the nature, predictors, and underlying mechanisms of neurodevelopmental impairments in adolescents born very preterm. Free University Amsterdam, Oktober, 2019

Van der Pal, S.M., Pols, MA. JGZ-Richtlijn. Te vroeg en/of Small for Gestational Age (SGA) geboren kinderen. NCJ, Utrecht, 2013. <https://www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/vroeg-en-of-small-voor-gestational-age-sga-geboren-kinderen>

Van der Pal, S. M., Van der Pal-de Bruin, K. M., Walther, F., & Van Steenbrugge, G. J. (2012). Call to action for newborn health. Vroeggeboorte in Nederland. Leiden: TNO/CH 2012 R10565

Weisglas-Kuperus, N. (2000). Vroegtijdige interventieprogramma's voor prematuren: naar ontwikkelingsgerichte zorg. Tijdschrift voor kindergeneeskunde, 68(6), 23-27.

Bijlage 1

Neonatologie Nazorgpoli werkwijze

Voor ontslag

De kinderarts bespreekt de mogelijkheid tot deelname aan de Neonatologie Nazorgpoli met de ouders van het prematuur geboren kind gedurende de opnameperiode op de neonatologie afdeling. De kinderarts verwijst de ouders door naar informatie over de Nazorgpoli op de website en in de folder. Voor ontslag maken de ouders kennis met de Jeugdverpleegkundige van de Neonatologie Nazorgpoli.

Tijdens ontslag

De neonatologieverpleegkundige draagt de gegevens van het prematuur geboren kind over aan de jeugdverpleegkundige, waar mogelijk in het bijzijn van de ouders. Binnen een week brengt de jeugdverpleegkundige een huisbezoek aan kind en ouders. Na maximaal een week wordt er een belafpraak gemaakt door de neonatologie verpleegkundige van de nazorgpoli met de ouders. De kinderarts voert het ontslaggesprek en maakt daarbij afspraken met de ouders over: voeding, medicatie, vaccinatie en indien nodig bloedonderzoek. Ouders krijgen hierna de folder "Neonatologie Nazorgpolikliniek" mee naar huis. In deze folder is een schema te vinden waarin ouders kunnen zien met wie zij contact op kunnen nemen bij vragen na ontslag uit het ziekenhuis.

Na ongeveer twee weken wordt de eerste afspraak bij de kinderarts gemaakt op de Neonatologie Nazorgpolikliniek. De kinderarts leidt de eerste afspraak, volgende afspraken zijn conform een vastgesteld schema afwisselend bij de kinderarts of jeugdarts. Alle Neonatologie Nazorgpoli Slingeland Ziekenhuis afspraken worden gedocumenteerd in het Elektronisch Patiënten Dossier (EPD).

Na ontslag op de nazorgpoli

De kinderarts noteert het type voeding en de afgesproken hoeveelheden in het groeiboek. De kinderarts bespreekt eventuele bijzonderheden hierover met de jeugdverpleegkundige voordat het volgende gesprek plaatsvindt. De kinderarts legt bevindingen en afspraken vast in het EPD van het Slingeland Ziekenhuis. De jeugdverpleegkundige bespreekt voedingsproblemen, bijvoeding, gedragsproblemen, slaapproblemen en andere verzorgings- en opvoedkundige aspecten. Er volgt een afspraak bij de jeugdarts en de kinderarts draagt de medische zaken die van belang zijn bij het gesprek aan het begin van de nazorgpoli over. Deze afspraak wordt alleen wanneer noodzakelijk, gevolgd door een gesprek met de jeugdverpleegkundige. De jeugdarts legt bevindingen en afspraken vast in het EPD van de jeugdgezondheidszorg, in de nazorgpoli 'Yunio'.

Indien gewenst kan de jeugdverpleegkundige een extra huisbezoek afspreken met de ouder(s). De jeugdverpleegkundige, neonatologieverpleegkundige en/of doktersassistente geven alle vaccinaties volgens het Rijksvaccinatieprogramma. De doktersassistente scant de vaccinatiekaart met badnummer en zet dit het in het dossier.

Multidisciplinair overleg (MDO) maakt onderdeel uit van de Neonatologie Nazorgpoli, hierbij zijn alle betrokken partijen aanwezig. Tijdens dit overleg worden alle kinderen kort besproken. Acties die hieruit voortkomen worden gedocumenteerd in het EPD en zo spoedig mogelijk met de ouders gecommuniceerd. Om de overdracht van informatie te optimaliseren, wordt hierover een aantekening gemaakt in het EPD (van het Slingeland Ziekenhuis) en in het EPD van Yunio. Acties die voortkomen uit het MDO worden gekoppeld aan een teamlid van de Neonatologie Nazorgpoli en teruggekoppeld tijdens een volgend MDO. Rond de leeftijd van 4;6 jaar wordt standaard de Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) afgenomen bij de ouders.

Wanneer nodig worden andere hulpverleners ingezet, denk hierbij aan: lactatiekundige, diëtist, maatschappelijk werker, kinderpsycholoog, kinderfysiotherapeut en (pre)logopedist.

Bijlage 2

Enquête Neonatologie Nazorgpolikliniek Slingeland Ziekenhuis (Opvraagbaar bij de auteurs)

1) Hoe tevreden bent u over:

	Ze er ontevreden	Ontevreden	Niet ontevreden niet tevreden	Tevreden	Ze er tevreden
Telefonische bereikbaarheid polikliniek					
Planning van afspraken					
Ruimtes van de polikliniek					
Wachttijden					
Privacy					
Tijd per consult					
Bejegening ouders/verzorgers door medewerkers					
Bejegening kind door medewerkers					
Deskundigheid medewerkers					

Ruimte voor toelichting op voorgaande punten:

--

2) Geef a.u.b. uw mening over:

	Zeer oneens	Oneens	Niet oneens niet eens	Eens	Zeer eens
Het is voldoende duidelijk bij wie uw kind een afspraak heeft					
Het is voldoende duidelijk met welke vragen U bij wie terecht kunt					
Ouders/verzorgers worden voldoende gehoord en begrepen					
Ouders/verzorgers krijgen voldoende antwoord op hun vragen					
De gegeven adviezen zijn reëel en sluiten aan bij uw verwachting					
De verschillende medewerkers geven eenduidige adviezen					
Gemaakte afspraken worden nagekomen					
De nazorgpoli heeft meerwaarde omdat de verschillende behandelaars van mijn kind samenwerken op één locatie					

Ruimte voor toelichting op voorgaande punten:

--

3) Heeft u ervaring met een eerder kind op het consultatiebureau bij u in de buurt?

ja nee

4) Zou u ervoor kiezen om op de Neonatologie Nazorgpoli te blijven tot de leeftijd van 4 jaar of eerder over te gaan naar het consultatiebureau bij u in de buurt?

tot 4 jaar eerder terug naar CB

5) Welk rapportcijfer geeft u de Neonatologie Nazorgpoli in het algemeen?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

6) Wat wilt U als verbeter- c.q. aandachtspunten aan ons meegeven?

Ruimte voor verbeter/aandachtspunten:

Hartelijk dank voor het invullen van deze vragenlijst!